Nr 39

Näringsutskottets betänkande i anledning av motion om förbud mot försäljning av strålkaminer utan överhettningsskydd.

Ärendet

I motionen 1973:1447 av herr Annerås (fp) hemställs att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t anhålla om att föreskrifter utfärdas om förbud mot försäljning av strålkaminer utan överhettningsskydd.

Kommerskollegium har avgivit yttrande över motionen.

Motionen

Strålkaminer utan överhettningsskydd används fortfarande i stor utsträckning, framför allt i äldre bebyggelse, anför motionären. Dessa kaminer är synnerligen farliga, framhålls det, och har förorsakat åtskilliga tragiska olyckor.

Yttrande av kommerskollegium

I sitt yttrande över motionen anför kommerskollegium följande.

Till kommerskollegium och statens elektriska inspektion inkommer varje år ett begränsat antal brandrapporter. Enligt dessa orsakades under femårsperioden 1965–1969 90 bränder av elkaminer. Drygt halva antalet kaminer var flyttbara reflektorvärmare (i fortsättningen kallade strålkaminer). Enligt den senaste tillgängliga statistiken från försäkringsbranschens statistikcentral, vilken avser år 1969, är 200 bränder registrerade med elektrisk kamin som brandstiftare. Tidskriften Brandförsvar anger i nr 1973:3 att strålkaminer orsakade att sex personer innebrändes vartdera av åren 1970 och 1971 och två personer år 1972.

Om en elektrisk kamin övertäcks helt eller delvis med brännbart material finns det brandrisk oberoende av värmetrådens eller kaminytans temperatur vid så gott som alla nu sålda kamintyper. På grund av att strålkaminen har en reflektor som koncentrerar värmestrålningen är emellertid brandrisken störst vid denna kamintyp. Detta gäller både vid övertäckning och om kaminen välter omkull eller placeras för nära ett brännbart föremål i strålningsriktningen.

Under årens lopp har vid flera tillfällen diskuterats om inte försäljning av flyttbara strålkaminer borde förbjudas. Som argument mot förbud har därvid framhållits att strålkaminen är en billig kamin och att den genom sin reflektorverkan ger en snabb uppvärmning inom ett begränsat område. Vidare har anförts att ett mycket stort antal sådana kaminer

redan finns i bruk, medan försäljningen av nya kaminer är relativt liten och tenderar att bli ännu mindre. Enligt en uppskattning grundad på tillverkares och varuhuskedjors uppgifter omfattade försäljningen mindre än 5 000 kaminer under år 1972.

Strålkaminer med skydd mot överhettning finns för närvarande inte i marknaden, och det torde även vara svårt att anordna ett sådant skydd, som säkert fungerar i de fall då värmeavgivningen från kaminen inte är avsevärt förhindrad. Om en strålkamin endast är delvis övertäckt eller t. ex. är placerad i farlig närhet av ett brännbart föremål men inte omedelbart intill detta torde man knappast kunna påräkna en säker frånkoppling genom ett skydd som fungerar vid en viss övertemperatur i kaminen. Under sådana förhållanden torde det vara risk för att en strålkamin försedd med överhettningsskydd kan ge användaren en falsk säkerhetskänsla.

Ett eventuellt försäljningsförbud bör enligt kommerskollegiets åsikt därför omfatta alla typer av flyttbara reflektorvärmare (strålkaminer) avsedda för rumsuppvärmning. I sammanhanget bör beaktas att reflektorvärmare även används för medicinsk behandling, vilket givetvis inte bör förhindras. Ett eventuellt förbud kan därför komma att medföra vissa gränsdragningsproblem. Vidare bör observeras att införande av förbud mot försäljning av strålkaminer kan betraktas som ett visst handelshinder gentemot andra länder.

Ett mycket stort antal strålkaminer finns i bostäder och på arbetsplatser. Även om ett relativt ringa antal torde vara i bruk, är det inte möjligt att utfärda förbud att använda redan inköpta strålkaminer. Försäljningen av strålkaminer har under senare år varit mycket liten jämfört med det antal kaminer som redan finns ute. Att enbart stoppa detta begränsade nytillskott av kaminer torde inte vara en tillräcklig åtgärd för att inom en rimlig tid erhålla någon väsentlig minskning av antalet bränder på grund av elektriska kaminer. En ökad upplysningsverksamhet om brandrisker vid olämplig användning av alla typer av elkaminer vore först och främst önskvärd.

Utskottet

Kommerskollegium anför i sitt remissyttrande över motionen att strålkaminer med skydd mot överhettning för närvarande inte finns i marknaden och att det skulle vara svårt att anordna ett effektivt skydd av detta slag. Att stoppa försäljningen av strålkaminer skulle enligt kollegiet inte inom rimlig tid ge någon väsentlig minskning av antalet bränder orsakade av elkaminer, eftersom antalet i bruk varande kaminer är mycket stort. Att utfärda förbud mot att använda redan inköpta kaminer skulle knappast vara möjligt. Kommerskollegium förordar som en första viktig åtgärd en ökad upplysningsverksamhet rörande de brandrisker som uppstår vid olämplig användning av alla typer av elkaminer. Utskottet utgår från att kommerskollegium följer utvecklingen inom området och

tar de initiativ som kan anses påkallade.

Med åberopande av vad här anförts hemställer utskottet att riksdagen avslår motionen 1973:1447.

Stockholm den 10 april 1973

På näringsutskottets vägnar
C. G. REGNÉLL

Närvarande: herrar Regnéll (m), Börjesson i Glömminge (c), Bengtsson i Landskrona (s), Haglund (s), Gustafsson i Byske (c), Rask (s), Blomkvist (s), Wååg (s), Gustafsson i Säffle (c), Jonsson i Husum (s), Rydén (fp), Jonsson i Alingsås (fp) och fru Hansson (s).

GOTAB 73 3678 S Stockholm 1973